

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Актуальність проблеми. Для кожного народу нація є важливою складовою, це те що відображає її ментальність, національну ідею, згуртованість, вміння цінувати і продавати свою культуру серед інших народів. Часи йдуть і цінності у народу змінюються, на заміну старшому поколінню приходять нове – молоде, яке саме вирішує, що їм важливо. В такий складний час, коли по всьому світу панують війни, економічні та політичні конфлікти, варто задуматися про формування нашої нації, про майбутнє України, її культуру, духовний склад і спорідненість між всіма українцями.

Проблема становлення української нації традиційно полягає у центрі наукових досліджень політологів та філософів. Лише віднедавна ми отримали доступ до світового надбання, а саме до праць Карла Дойча, Хью Сетона Вотсона, Бойда Шейфера, Джона Армстронга, Ентоні Сміта, Ернеста Гелнера, Бенедикта Андерсона, Лії Грінфелд. У вітчизняній інтелектуальній традиції інтерес до проблем націй і до національної структури як складової націєтворення, має значну історію – від праць М.Грушевського, Д.Донцова, В.Липинського, Ю.Віссіяна, Ю.Бойко, О.Бочковського, В.Старосольського, І.Лисяка-Рудницького, та ін. до сучасних досліджень істориків Я.Грицака, Я.Дашкевича, Я.Ісаєвича, З.Когута [2, с.20]

Мета дослідження полягає в тому, щоб визначити актуальні у теперішній час чинники і проблеми формування сучасної нації.

Фактори формування української національної ментальності сьогодні є актуальною проблемою соціально-філософських розвідок вітчизняних науковців. Зокрема, з погляду онтології. Ментальністю віддзеркалюються підвалини картини світу, утворюються смисли тієї реальності, в якій перебуває людина і яка протистоїть людині, отже, аналіз ментальності як сукупності думок, вірувань, традицій, що стосуються глибинного рівня колективної й індивідуальної свідомості, стикається з розглядом, як традиційних, так і нових проблем онтології. Картина світу будь-якої нації фіксується у певних ментальних структурах, що містять стійкі образи світу, життєвий та практичний досвід національних індивідів та спільнот, форми їх світовідчуття. Такі ментальні структури, за умови дослідження їх національних особливостей й відповідних конкретній нації факторів формування, постають предметом сучасних філософських дискусій [4, с.91].

Кожне суспільство, як підтверджує історична практика, проходить основні етапи еволюції: формування народу, етносу, нації. Народ, як біологічна єдність людей, пов'язаних єдиним простором, із часом набуває своєї мови, побуту, культури, психологічних особливостей і трансформується в етнос, який переростає в націю. [5, с.2].

Аналізуючи проблеми, які виникли і через які відбувається розпад єдиного народу то можна виділити декілька пунктів через, що саме важко формуватися сучасній українській нації.

1. Культура. Це те, що формує народ як націю. Звичаї, традиції, історія, духовність – надбання, які накопичувалися століттями. Рівень розвитку культури і те, як її цінує народ – це один з головних показників того наскільки люди освічені, мудрі, розвинені та готові рухатися далі і створювати щось нове для розвитку держави.

Роль культури у формуванні нації першочергово визначалась спроможністю культуротворчого процесу генерувати ідеї, що ставали основою подальших дій у процесі національної розбудови. В. Липинський писав, що ідеї виростають «...зі стихійного матеріального життя й визначаються цією найглибшою основою громадського існування людської стихії, а служать на те, щоб цю стихію кожний раз опанувати, щоб вона в зрості своєму самого громадського зв'язку між людьми – в формі нації держави і зв'язаної з тими формами – культури й цивілізації – не розсадила» [2, с.21].

2. Менталітет. Також вагомий внесок у формування нації робить менталітет. Від того, як протягом століть складалася ментальність народу залежить, як буде далі діяти молодь, як вона частково наслідуює вміння мислити і духовність від своїх батьків.

Зміна ознак українського менталітету протягом років впливає на формування нової нації, оскільки коли змінюється те, що формує менталітет, тоді змінюються і погляди на життя самого народу.

Ментальність є наслідком тривалого історичного розвитку національного соціуму. Такий розвиток породжує певний надіндивідуальний «національний дух», що робить націю самостійною, автономною, самодостатньою складовою людства, цілісною етнічно, культурно й психологічно, такою що характеризується багатьма власними характеристиками й особливостями, зокрема, ментальністю. Ментальність можна назвати людським виміром історії або людською активністю, що об'єктивована в матеріалізованих культурних формах. Це своєрідна психологічна детермінанта поведінки мільйонів людей, відданих своєму національному «коду», що історично склався, в будь-яких суспільних обставинах. Індивіди одного народу носять у собі «відбиток» своєї особливої природи [4, с. 91-92].

3. Національна ідея. Національна ідея – це один із головних факторів, без чого не може існувати нація. Без спільної ідеї, яка є рушійною силою розвитку держави не може бути нація. Це буде сукупність людей, які проживають в межах однієї країни, народ з певними традиціями, однією мовою, але не нація.

Д. Донцов вважав, що основою світогляду українців має бути національна ідея, головні положення якої полягають у наступному: необхідно змінювати прагнення нації до життя, до влади, що виключає сліпу віру у творчу силу розуму; ідея здорової нації полягає у прагненні до боротьби; реалізація ідеї за допомогою «активної меншості» нації [3, с. 121].

Висновок. Проблеми формування української нації саме духовні та культурні, а не економічні чи політичні. Найважливішим для створення однієї нації є розвиток національної ідеї та культури. Тільки зберігаючи та розвиваючи культуру, народ створює достатній рівень національної свідомості та демонструє світові, що українці – це нація.

Список використаних джерел

1. Бондаренко О.В. Фактори формування української національної ментальності: соціально-філософський контекст. Нова парадигма: Альманах праць, 2007 с.91-98
2. Кривда Н.Ю. Концепції становлення нації у зв'язку з концепціями культуротворення. Нова парадигма: Альманах праць, 2007 с. 91-98, 232
3. Павлишин Л.Г. Проблеми формування нації у філософських поглядах В. Винниченка і Д. Донцова // «Молодий вчений» Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, 2017, №1 с.121-123
4. Пасічник В.М. Зміст та духовний вимір національної ідеї / В.М. Пасічник // Демократичне врядування, 2013 с.1-8